

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Szak/4/2021
Identifikačné číslo spisu: 7020200934
Dátum vydania rozhodnutia: 12.02.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:7020200934.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobca): F. T., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť: Sýrska arabská republika, bez dokladu totožnosti, toho času umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce, Bitúnková 14, 078 01 Sečovce, Slovenská republika, právne zastúpený: Centrum právnej pomoci, Račianska 1523/71, 815 05 Bratislava, Kancelária Košice, Murgašova 3, 040 01 Košice, proti žalovanému: Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru Ružomberok, so sídlom Námestie Andreja Hlinku 74, 034 01 Ružomberok, o správnej žalobe vo veciach zaistenia, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Sa/68/2020 zo dňa 30. decembra 2020, takto Smolinská

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Sa/68/2020 zo dňa 30. decembra 2020 mení tak, že rozhodnutie č. PPZ-HCP-BB9-16-015/2020-AV zo dňa 02.12.2020 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Sťažovateľovi p r i z n á v a voči žalovanému právo na úplnú náhradu trov konania.

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Žalovaný rozhodnutím č. PPZ-HCP-BB9-16-015/2020-AV zo dňa 02.12.2020 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) rozhodol o zaistení sťažovateľa podľa ustanovenia § 88 ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 404/2011 Z.z.“) na účel výkonu administratívneho vyhostenia. Zároveň podľa § 88 ods. 4 zák. č. 404/2011 Z.z. stanovil dĺžku doby zaistenia na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 12.01.2020 a podľa § 88 ods. 5 zák. č. 404/2011 Z.z. sťažovateľa umiestnil v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce.

2. V odôvodnení najmä uviedol, že sťažovateľ sa nachádza na území Slovenskej republiky a území členských štátov Európskej únie ako štátny príslušník Sýrskej arabskej republiky bez platného cestovného dokladu, bez povolenia na pobyt, nevie si zabezpečiť stravovanie a ubytovanie na území Slovenskej republiky. Účelom zaistenia je administratívne vyhostenie sťažovateľa, pretože u neho hrozí riziko úteku a neoficiálny pobyt po členských štátoch bez finančných prostriedkov, prípadne riziko nezákonnej činnosti. Ďalej uviedol, že podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru nedošlo k porušeniu práva na slobodu a osobnú bezpečnosť sťažovateľa pozbavením jeho osobnej slobody na čas nevyhnutne potrebný pre jeho administratívne vyhostenie.

3. Vo vzťahu k dobe zaistenia uviedol, že je potrebné zabezpečiť vydanie náhradného cestovného dokladu na zastupiteľskom úrade Sýrie, ktorý sa na území Slovenskej republiky nenachádza. Zároveň poukázal na nedostatok finančných prostriedkov u sťažovateľa a z toho plynúcu nemožnosť aplikácie menej závažných opatrení.

II.

Konanie na krajskom súde

4. Dňa 17.12.2020 bola Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) doručená správna žaloba sťažovateľa vo veci zaistenia voči preskúmanému rozhodnutiu, ktorou sa sťažovateľ domáhal jeho zrušenia a svojho prepustenia zo zaistenia.

5. V správnej žalobe uviedol najmä, že

- preskúmané rozhodnutie je nepreskúmateľné, pre nedostatočné odôvodnenie z pohľadu účelnosti a efektivity zaistenia a zisťovania prekážok vyhostenia;
- žalovaný nijakým spôsobom nezisťoval, aké podmienky prevládajú v domovskej krajine sťažovateľa a aké zaobchádzanie by mu hrozilo v prípade jeho návratu do tejto krajiny;
- v odôvodnení rozhodnutia o vyhostení a taktiež preskúmaného rozhodnutia nie je uvedená žiadna úvaha ohľadom krajiny vyhostenia;
- žalovaný nezaujal žiadne stanovisko k reálnej schopnosti zariadenia pre cudzincov zrealizovať výkon rozhodnutia o administratívnom vyhostení;
- z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia nie je zrejmé, kam má byť sťažovateľ vyhostený;
- neprichádza do úvahy vrátenie sťažovateľa na územie inej členskej krajiny alebo tretej krajiny, nakoľko po celú dobu prechádzal viacerými krajinami bez oprávnenia na pobyt v tej ktorej krajine, a preto v jeho veci neexistuje ani najmenší predpoklad úspešného zrealizovania jeho núteného vyhostenia z územia Slovenskej republiky;
- sťažovateľ sa nachádza v zaistení čisto formálne, bez akéhokoľvek reálneho predpokladu zrealizovania návratu do inej tretej krajiny, keďže v jeho veci existujú právne aj faktické prekážky vyhostenia a neexistuje žiadna tretia krajina, ktorá by ho bola ochotná prijať;
- vyhostenie na územie Sýrie nie je prípustné pre jeho rozpor s čl. 3 Dohovoru;
- zaistenie možno považovať za nezákonné a v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru, pretože nie je predpoklad, že bude možné zrealizovať jeho administratívne vyhostenie a naplniť tak účel zaistenia;
- žalovaný napadnuté rozhodnutie zakladá iba na dôvodoch poukazujúcich na súlad príslušného rozhodnutia so zák. č. 404/2011 Z.z., pričom absentuje odôvodnenie napadnutého rozhodnutia z pohľadu efektivity a účelnosti zaistenia vzhľadom na existujúce prekážky vyhostenia;
- preskúmané rozhodnutie trpí vadou nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia, v časti stanovenej dĺžky doby zaistenia.

6. Krajský súd v konaní podľa ust. § 221 a nasl. S.s.p. pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 ods. 3 S.s.p.) dospel k záveru o potrebe zamietnuť správnu žalobu z nasledujúcich dôvodov:

- žalovaný sa zaoberal všetkými skutočnosťami a na základe náležite zisteného skutkového stavu zákonným spôsobom rozhodol;
- žalobný bod týkajúci sa nedostatočne zisteného skutkového stavu vzhľadom na argumentáciu obsiahnutú v správnej žalobe ako i v preskúmanom rozhodnutí nie je dôvodný;
- podľa § 131i ods. 9 zákona 73/2020 Z.z. sa výkon rozhodnutia o administratívnom vyhostení odkladá

počas trvania krízovej situácie a tento odklad nie je dôvodom na prepustenie zo zaistenia podľa § 90 ods. 2 písm. b) prvého bodu;

- žalovaný nezistil, že by sťažovateľ bol žiadateľom o azyl v členskej krajine Európskej únie a Schengenského priestoru;
- za situácie, kedy sťažovateľ nemá doklady totožnosti a jeho totožnosť je založená len na jeho tvrdení, „musí byť k dispozícii práve pre toto zisťovanie“;
- zisťovanie informácií o krajine, do ktorej má byť sťažovateľ vyhostený ako aj reálnosti vyhostenia je v súčasnej situácii sťažené a zaistenie sťažovateľa „je v záujme žalobcu, jeho bezpečnosti, a najmä zdravia aj pred pandemiou Covid 19“;
- žalovaný v zmysle návratovej smernice môže vykonať potrebné šetrenia, či je odsun sťažovateľa „možný a konanie žalovaného nebude narážať aj na už existujúcu judikatúru najvyšších súdnych autorít“;
- „napadnuté rozhodnutie konštatuje, že žalobca nie je oprávnený zdržiavať sa na území Slovenskej republiky a môže byť síce zaistený a vyhostený do ktorejkoľvek krajiny, ale v uvedenej krajine musí mať zabezpečené bezpečné navrátenie do tejto krajiny, čím je mu poskytnutá medzinárodná ochrana“;
- „ak je možné určiť krajinu vyhostenia, v zmysle § 77 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov, je možné že podmienky zaistenia pre realizáciu administratívneho vyhostenia žalobcu založeného na právoplatnom rozhodnutí je efektívne a možné za splnenia vyhostiteľnosti žalobcu“;
- „žalovaný správne posúdil otázku zaistenia žalobcu, urobil tak síce aj v zmysle zákona o pobyte cudzincov, ale odkázal aj na duch medzinárodných vyššie uvedených právnych noriem, ktorými je Slovenská republika viazaná. Z dôvodu nielen ochrany verejného záujmu, ale aj bezpečnosti pokladal žalovaný rešpektujúc právoplatné podmienky § 77 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov za dôvodné jeho zaistenie pre účely administratívneho vyhostenia“;
- v súčasnej pandemickej situácii došlo k novelizácii zák. č. 404/2011 Z.z. pričom účinná novela reaguje na bezpečnostnú situáciu v Slovenskej republike i v medzinárodnom merítku, kedy je obmedzená nielen komunikácia, ale aj mobilita slovenských štátnych občanov aj osôb, ktoré sú vyhostené z uvedeného dôvodu;
- v zariadení v Sečovciach je sťažovateľ umiestnený v štandardných až nadštandardných podmienkach do doby, kedy vyhostenie v zmysle opatrení prijatých Slovenskou republikou pre šírenie pandémie bude možné;
- obmedzenie osobnej slobody je nie len v záujme verejnej bezpečnosti Slovenskej republiky, ale je aj v záujme samotného sťažovateľa a to v dôsledku pandemickej situácie.

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

7. Proti rozsudku krajského súdu, uvedenému v záhlaví tohto rozhodnutia, sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v

- § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., t.j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a
- § 440 ods. 1 písm. h) S.s.p., t. j. krajský súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu.

8. Sťažovateľ v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedol nasledovné:

- preskúmané rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené z pohľadu dĺžky doby zaistenia, účelnosti a efektivity zaistenia;
- v krajine pôvodu sťažovateľa prebieha ozbrojený vojenský konflikt;
- žalovaný nezisťoval, aké podmienky prevládajú v domovskej krajine a aké zaobchádzanie by sťažovateľovi hrozilo v prípade jeho návratu do tejto krajiny;
- vyhostenie do Sýrie by znamenalo porušenie čl. 3 Dohovoru;
- neprichádza do úvahy ani vrátenie sťažovateľa na územie inej členskej krajiny alebo tretej krajiny, nakoľko z vyjadrenia sťažovateľa pred žalovaným zachyteného v zápisnici o vyjadrení sťažovateľa vyplynulo, že po celú dobu jeho úteku zo Sýrie prechádzal viacerými krajinami bez oprávnenia na pobyt

v tej ktorej krajine a bez platného cestovného dokladu;

- sťažovateľovi bolo novým rozhodnutím žalovaného Č. PPZ-HCP-BB9-10-032/2021-AV zo dňa 10.01.2021 predĺžené zaistenie do 12.04.2021, pričom z jeho odôvodnenia vyplynulo, že ÚPZC Sečovce oslovilo krajiny tranzitu sťažovateľa (veľvyslanectvá Tureckej republiky, Srbskej republiky, Albánskej republiky a Macedónskej republiky) ohľadom možnosti prijatia občanov Sýrskej arabskej republiky na ich územie, na čo odpovedalo Veľvyslanectvo Tureckej republiky zamietavým stanoviskom;
- zamietavé stanovisko Veľvyslanectva Tureckej republiky podľa sťažovateľa potvrdzuje jeho tvrdenia, že žiadna iná tretia krajina neprijme sťažovateľa;
- vzhľadom k tomu, že v prejednávanej veci existujú právne aj faktické prekážky vyhostenia sťažovateľa, ani jeho zaistenie nebolo prípustné, nakoľko zaistenie "nevyhostiteľných" cudzincov je pre svoju neefektívnosť a neúčelnosť vždy v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru;
- žalovaný v rozhodnutí o administratívnom vyhostení ani zaistení neuviedol konkrétnu krajinu, kam má byť sťažovateľ vyhostený, preto logicky nie je ani možné skúmať jeho vyhostiteľnosť, efektívnosť, včasnosť a účelnosť administratívnych úkonov technického a organizačného charakteru potrebných pre samotné zabezpečenie vyhostenia;
- pri osobnej prehliadke žalobcu v zariadení pre cudzincov bol sťažovateľovi odobratý cestovný doklad vystavený Sýrskou arabskou republikou, ktorý preukazuje jeho totožnosť tak, ako ju od začiatku uvádzal sťažovateľ a zisťovanie resp. overovanie jeho totožnosti nie je potrebné resp. nikdy ani nebolo, ako sa neskôr ukázalo;
- závery krajského súdu v bode 38. napadnutého rozsudku sú vzájomne si odporujúce, ak súd považuje rozhodnutie za preskúmateľné a zároveň skonštatuje, že žalovaný neaktualizoval relevantne stav bezpečnostnej situácie v Sýrii;
- krajský súd nereagoval na žalobný bod týkajúci sa dĺžky doby zaistenia a v tejto časti je napadnutý rozsudok nepreskúmateľný;
- krajský súd vec nesprávne právne posúdil a odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu v obdobných veciach, na ktoré sťažovateľ poukazoval v konaní pred ním;
- povinnosti sledovania účelnosti zaistenia cudzinca a prekážok vyhostenia nie sú policajné orgány zbavené ani za situácie protipandemických opatrení, nakoľko nedošlo k takej zmene právnej úpravy, ktorá by menila podmienky zaisťovania cudzincov na území Slovenskej republiky a dopĺňala dôvody zaisťovania cudzincov o dôvod - ochranu verejného zdravia alebo zdravia samotného cudzinca;
- zák. č. 404/2011 Z.z. pripúšťa situáciu, kedy uvedenie krajiny nie je nevyhnutné, no uvedené nenastalo vo veci sťažovateľa;
- bez uvedenia krajiny vyhostenia je dotknutý cudzinec zbavený možnosti účinnej obhajoby, pretože nie je schopný smerovať jeho obhajobu voči konkrétnej krajine vyhostenia, nevie aké dôkazy na podporu svojich námietok a tvrdení má predložiť vo vzťahu k dodržaniu zákazu non-refoulement;
- po dvoch mesiacoch v zaistení nie je zrejmé, kam má byť sťažovateľ vyhostený;
- zaistenie je od jeho začiatku neúčelné a v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru, pretože v krajine pôvodu sťažovateľa v Sýrii je dlhodobo zlá bezpečnostná situácia a prebieha v nej ozbrojený vojenský konflikt;
- poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax kasačného súdu, ako aj Ústavného súdu SR v obdobných veciach (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1SZa/7/2016, sp. zn. 10Szak/11/2016, sp. zn. 9Sža/23/2010, sp. zn. 10Sža/35/2014, sp. zn. 1SZa/8/2015, sp. zn. 1Szak/2/2020, sp. zn. 10Szak/3/2020 a nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 147/2013-50, sp. zn. II. ÚS 264/09-81), z ktorej vyplýva, že správny orgán má povinnosť zaoberať sa v konaní o zaistení cudzinca nielen otázkou legálnosti vstupu a pobytu na území Slovenskej republiky z pohľadu postavenia cudzinca a formálnou existenciou vykonateľného rozhodnutia o administratívnom vyhostení ako jediného predpokladu zaistenia, ale aj zohľadnením možných prekážok vrátenia cudzinca, najmä ak tieto vyšli najavo pred alebo po rozhodnutí o zaistení, pretože limitom zaistenia je práve naplnenie jeho účelu, teda realnosť vyhostenia a vyhostiteľnosť cudzinca. Správny orgán je pri rozhodovaní o zaistení cudzinca povinný prihliadať i na prekážky výkonu vyhostenia, pokiaľ sú také prekážky v čase rozhodovania o zaistení zrejmé alebo sú správnomu orgánu známe, alebo vyšli v konaní najavo. Z uvedeného je zrejmé, že už v konaní o zaistení cudzinca, nie až po jeho zaistení sa má žalovaný zaoberať možnými prekážkami vyhostenia, nakoľko všetky prekážky vyhostenia, na ktoré poukazoval sťažovateľ v konaní pred súdom, boli známe už v čase konania o zaistení pred žalovaným a aj v čase konania pred krajským súdom;

- krajský súd v napadnutom rozsudku, argumentáciou o tom, že zaistenie je potrebné, resp. nevyhnutné alebo v najlepšom záujme sťažovateľa s ohľadom na potrebu ochrany jeho zdravia, nezákonne doplnil dôvody zaistenia nad rámec zákona;
- v tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, uvedené v rozsudku pod sp. zn. 1Szak/2/2020 z 22.05.2020;
- ani okolnosti týkajúce sa žiadnych zdrojov obživy či ubytovania a pod. nemôžu byť dôvodom pre držanie cudzincov v zaistení (rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci Kadzoev C-357/09).
- spolu so sťažovateľom bolo zadržaných a zaistených ďalších 12 cudzincov Sýrskej štátnej príslušnosti, z ktorých desiat boli zo zaistenia prepustení dňa 12.01.2021 bez toho, aby došlo k predĺženiu doby ich zaistenia, pričom nie je zrejmé, prečo v skutkovo totožnej veci sťažovateľa nedošlo zo strany žalovaného k zvoleniu rovnakého postupu a rovnakému posúdeniu jeho veci;
- zároveň poukázal na to, že na rozdiel od prepustených 10 cudzincov disponuje platným cestovným dokladom a nestážoval postupy slovenských orgánov s jeho identifikáciou.

9. Záverom navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie zrušuje a nariaďuje bezodkladné prepustenie sťažovateľa zo zaistenia. Zároveň navrhol, aby mu kasačný súd priznal právo na náhradu trov konania.

10. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti poukázal na svoje vyjadrenie k správnej žalobe sťažovateľa.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu

11. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v skrátenej lehote včas (§ 443 ods. 2 písm. b/ S.s.p.) s prihladením na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

12. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 12. decembra 2020 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

Podľa § 88 ods. 1 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z. policajt je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel výkonu administratívneho vyhostenia alebo výkonu trestu vyhostenia.

Podľa čl. 15 ods. 4 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (ďalej len „návratová smernica“) zaistenie prestáva byť odôvodnené a dotknutá osoba sa bezodkladne prepustí, ak už z právnych alebo iných dôvodov neexistuje odôvodnený predpoklad na odsun alebo už neplatia podmienky ustanovené v odseku 1.

Podľa čl. 15 ods. 1 návratovej smernice pokiaľ sa v osobitnom prípade nedajú účinne uplatniť iné dostatočné, ale menej prísne donucovacie opatrenia, členské štáty môžu zaistiť len štátneho príslušníka tretej krajiny, voči ktorému prebieha konanie o návrate, s cieľom pripraviť návrat a/alebo vykonať proces odsunu, a to najmä keď:

a) existuje riziko úteku, alebo

b) dotknutý štátny príslušník tretej krajiny sa vyhýba alebo bráni procesu prípravy návratu alebo odsunu.

13. Podľa článku 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru, možno osobu pozbaviť osobnej slobody na základe postupu ustanoveného zákonom vtedy, ak ide o zákonné zatknutie, či iné pozbavenie osobnej slobody, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie štátu alebo osoby, proti ktorej sa vedie konanie o vypovedaní alebo vydaní. V zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, aby mohlo byť pozbavenie osobnej slobody zákonné, musí byť efektívne a účelné. Všetky podmienky pritom musia byť splnené súčasne. Pri absencii niektorej z nich nemožno hovoriť o oprávnenom pozbavení osobnej slobody navrhovateľa.

14. Vo svetle uvedeného (ako aj konštantnej judikatúry kasačného súdu vo veciach zaistenia cudzincov, napr. 1SZa/7/2016, 1SZa/9/2016) je žalovaný v rámci rozhodovania o zaistení povinný skúmať, či zaistením osoby bol naplnený účel, vyplývajúci z príslušných zákonných ustanovení a či rozhodnutím o zaistení nedošlo k neprimeranému zásahu do práv účastníka, chránených inými právnymi predpismi. Nevyhnutným predpokladom pre vydanie rozhodnutia o zaistení cudzinca je v zmysle § 88 ods. 1 písm. b) zák. č. 404/2011 Z. z. preukázanie existencie rozhodnutia o jeho administratívnom vyhostení. Rovnako tak v rozhodnutí o zaistení nesmie absentovať dôvodnosť zásadného zásahu do jeho osobnej slobody. Povinnosťou žalovaného je preto odôvodniť rozhodnutie o zaistení tiež z hľadiska účelnosti zaistenia, uvedenej v § 90 ods. 1 písm. d) zák. č. 404/2011 Z.z. Reálnosť vyhostiteľnosti je podmienkou zaistenia cudzinca, a to z toho dôvodu, aby sa predchádzalo svojvôli pri zaistení. Preto žalovaný musí s riadnou starostlivosťou pristupovať k prevereniu možnosti vyhostenia cudzinca do krajiny jeho pôvodu, resp. tretej krajiny. Ak nie je cudzinec vyhostiteľný, nie je jeho zaistenie ani efektívne, ani účelné.

15. Na tomto mieste kasačný súd považuje za potrebné upozorniť na skutočnosť, že v samotnom rozhodnutí o administratívnom vyhostení nie je uvedené, kam má byť cudzinec vyhostený (krajina pôvodu alebo tretia krajina - § 77 ods. 1 zák. č. 404/2011 Z.z.). Obsahuje iba zmienku na strane 6 o tom, že žalovaný je oboznámený so súčasnou nepriznanivou bezpečnostnou situáciou v domovskej krajine sťažovateľa - Sýrii. Rovnako tento údaj absentuje aj v rozhodnutí o zaistení, ktoré je predmetom tohto konania.

16. Nakoľko v rozhodnutí o zaistení sťažovateľa ako aj v rozhodnutí o administratívnom vyhostení určenie krajiny, kam má byť sťažovateľ vyhostený, absentuje, logicky nie je ani možné skúmať základnú podmienku zaistenia sťažovateľa, ktorou je jeho vyhostiteľnosť a v súvislosti s tým aj nepochybne relevantné otázky súvisiace s dĺžkou zaistenia ako sú efektívnosť, včasnosť a účelnosť administratívnych úkonov technického a organizačného charakteru potrebných pre samotné zabezpečenie vyhostenia, čo následne vyvoláva dôvodné pochybnosti o účele zaistenia. Pokiaľ teda rozhodnutie o zaistení na účel výkonu administratívneho vyhostenia nie je odôvodnené aj z tohto, vyššie uvedeného dôvodu, je z pohľadu kasačného súdu nedostatočne odôvodnené a teda nepreskúmateľné.

17. „Limitom naplnenia účelu zaistenia, aby sa predchádzalo svojvôli pri zaistení je reálnosť vyhostenia, teda vyhostiteľnosť cudzinca, pričom odvolací súd dáva do pozornosti, že konanie o vyhostení musí byť vedené s riadnou starostlivosťou. Bolo preto povinnosťou krajského súdu relevantne posúdiť, či správne orgány s riadnou starostlivosťou pristupovali k prevereniu možnosti vyhostenia navrhovateľa do krajiny jeho pôvodu, resp. tretej krajiny.“ (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sza/2/2015 zo dňa 30.06.2015)

18. Z obsahu preskúmaného rozhodnutia ďalej vyplýva, že vo vzťahu k vyhostiteľnosti sťažovateľa žalovaný v preskúmanom rozhodnutí, odkazujúc na ustálenú totožnosť a štátnu príslušnosť sťažovateľa, skonštatoval, že na základe týchto podkladov nemal pochybnosť o totožnosti a štátnej príslušnosti sťažovateľa a preto je reálny výkon administratívneho vyhostenia. V ďalšom sa však nezaoberal tým, v akých podmienkach sa bude sťažovateľ nachádzať v prípade vyhostenia do tretích krajín a ani otázkou hrozby následného vyhostenia sťažovateľa z týchto krajín do krajiny pôvodu, obzvlášť za situácie, keď tento je štátnym občanom Sýrskej arabskej republiky, v ktorej podľa rozhodnutia o administratívnom vyhostení prevláda zlá bezpečnostná situácia. Závery žalovaného, vzťahujúce sa k bezpečnostnej situácii v krajine pôvodu, však nie sú obsahom preskúmaného rozhodnutia.

19. Vzhľadom na konštatovanie na strane 6 rozhodnutia o administratívnom vyhostení (o zlej bezpečnostnej situácii v Sýrii) sú potom neobvyklými aj úvahy žalovaného o realizácii vyhostenia sťažovateľa do Sýrie v rozhodnutí o predĺžení zaistenia sťažovateľa PPZ-HCP-BB9-10-032/2021-AV zo dňa 10.01.2021. Uvedené rozhodnutie však nebolo predmetom tohto konania.

20. Sťažovateľ ďalej v kasačnej sťažnosti namietal nedostatočné odôvodnenie stanovenej doby zaistenia a v tejto súvislosti vytkol krajskému súdu opomenutie vysporiadať sa s týmto nedostatkom v napadnutom rozsudku. Dĺžku doby zaistenia žalovaný určil najviac do 12.01.2021, čo je viac ako jeden mesiac obmedzenia osobnej slobody zaisteného cudzinca, pričom poukázal na „informáciu ÚPZC Sečovce“ (bližšie nešpecifikovanú) a argumentoval potrebou zabezpečiť cestovný doklad pre sťažovateľa a vybavením a zabezpečením všetkých náležitostí, potrebných k realizácii vyhostenia.

21. Kasačný súd v prvom rade považoval za potrebné uviesť, že zmienka o zabezpečení náležitostí, potrebných k realizácii vyhostenia je príliš všeobecným opisom súboru činností orgánov verejnej správy, neposkytujúcim správne súdu možnosť posúdiť opodstatnenosť stanovenej doby zaistenia ani preskúmať, či zaistením sťažovateľa dochádza k napĺňaniu jeho účelu. Navyše, nakoľko už z povahy zaistovacieho dôvodu je zjavné, že účelom zaistenia je administratívne vyhostenie sťažovateľa, odôvodnenie dĺžky doby zaistenia v časti týkajúcej sa zabezpečenia náležitostí, potrebných k realizácii vyhostenia, v podstate iba deklaruje aký je účel zaistenia, čo však vyplýva už zo samotného výroku preskúmaného rozhodnutia.

22. Na povinnosť odôvodniť dĺžku doby zaistenia riadne a dostatočne konkrétnym spôsobom nemá žiadny vplyv ani formulácia výroku rozhodnutia: „na čas nevyhnutne potrebný, najviac do ...“, ani v texte odôvodnenia zdôraznená povinnosť skúmať po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia. Zároveň je všeobecnou v kasačnej sťažnosti obsiahnutá zmienka o spolupráci sťažovateľa so žalovaným bez uvedenia konkrétnych skutočností, t. j. či teda sťažovateľ je alebo nie je súčinný.

23. Napokon v súvislosti s dôvodom týkajúcim sa vybavenia náhradného cestovného dokladu kasačný súd poukazuje na obsah administratívneho spisu, z ktorého vyplynulo, že sťažovateľ do zápisnice o vyjadrení účastníka konania PPZ-HCP-BB9-16-009/2020-AV zo dňa 01.12.2020 uviedol, má pri sebe sýrsky občiansky preukaz, sýrsky pas a vojenskú knižku. Uvedené dosvedčuje aj zoznam odobratých vecí a látok (PPZ-HCP-BB9-16-016/2020-AV zo dňa 02.12.2020), podľa ktorého bol sťažovateľovi pri vykonanej prehliadke okrem iného odobratý neidentifikovaný doklad, cestovný pas a neidentifikovateľná knižka z osobnou fotografiou. Napriek tomu však žalovaný nepochopiteľne konštatoval absenciu cestovného dokladu (pričom po oznámení sťažovateľa o držbe dokladu totožnosti a cestovného dokladu ešte v úvode administratívneho konania, nič nebránilo vo výzve na ich predloženie) a následne potrebou zabezpečenia náhradného cestovného dokladu odôvodnil dĺžku doby zaistenia. Na držbu cestovného dokladu reagoval žalovaný až v rozhodnutí o predĺžení zaistenia PPZ-HCP-BB9-10-032/2021-AV zo dňa 10.01.2021.

24. Vzhľadom na sťažovateľom namietané nedostatky je možné uzavrieť, že preskúmané rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok odôvodnenia a zároveň, pokiaľ ide o závery týkajúce sa cestovného dokladu, je v rozpore s obsahom administratívneho spisu čo odôvodňuje jeho zrušenie aj bez prihliadnutia na ostatné sťažnostné body uvedené v kasačnej sťažnosti.

25. Kasačný súd zo súdneho spisu zistil, že sťažovateľ v podanej správnej žalobe poukazoval na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky, a to najmä v otázkach vyhostiteľnosti cudzinca a dĺžky doby zaistenia. Krajský súd na túto časť žalobnej argumentácie sťažovateľa žiadnym relevantným spôsobom nereagoval. Vlastná argumentácia krajského súdu reagujúca na závery vyslovené v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorých aplikácie sa sťažovateľ v žalobe domáhal, v odôvodnení rozsudku úplne absentuje.

26. Krajský súd, posudzujúc preskúmané rozhodnutie, nezohľadnil ustálenú rozhodovaciu prax kasačného súdu v otázkach vyhostiteľnosti a dĺžky doby zaistenia, a svoj odklon dostatočne nezdôvodnil (na argumentáciu týkajúcu sa dĺžky doby zaistenia dokonca nereagoval vôbec), preto kasačný súd považoval dôvod kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. h) S.s.p. za naplnený.

27. Zároveň je potrebné Krajskému súdu vytknúť spôsob akým sa vysporiadal s žalobnými námietkami sťažovateľa. Odôvodnenie rozsudku krajského súdu, pokiaľ ide o jeho vlastnú argumentáciu v minimálnej miere, nedostatočnej pre naplnenie pravidiel spravodlivého procesu, reflektuje na námietky uvádzané v správnej žalobe. Krajský súd navyše ozrejmil niektoré vlastné úvahy pri právnom posúdení veci, nezrozumiteľným spôsobom. Vo vzťahu k prejednávanej veci nemožno, samozrejme, poprieť legálnu úpravu, keď zák. č. 404/2011 Z.z. v § 77 ods. 1 pripúšťa za splnenia tam uvedených podmienok možnosť neurčiť krajinu, do ktorej má byť cudzinec vyhostený. Pre náležité odôvodnenie rozsudku však nepostačuje, keď krajský súd len stroho poukazuje na túto zákonnú úpravu bez toho, aby sa reálne zaoberal konkrétnymi relevantnými žalobnými námietkami.

28. Na druhej strane, krajský súd v bodoch 36 a 40, v súvislosti so šírením koronavírusu SARS - CoV-2, čiastočne argumentoval tým, že zaistenie sťažovateľa je zároveň v záujme ochrany jeho života a zdravia. Kasačný súd pripomína, že vzhľadom na to, že správny súd nie je orgánom rozhodujúcim o samotnom zaistení z takéhoto resp. obdobného dôvodu, ale súdnym orgánom preskúmajúcim (§ 6 S.s.p. Právomoc) rozhodnutia správneho orgánu o zaistení a teda nemôže nad rámec svojej právomoci dopĺňovať príslušným správnym orgánom aplikovaný konkrétny dôvod zaistenia v predmetnej veci o nový, správnym orgánom neuplatnený, dôvod resp. takýmto dôvodom podporiť záver o dôvodnosti a zákonnosti v predmetnej veci správnym orgánom aplikovaného dôvodu zaistenia. Napokon aktuálna právna úprava neupravuje možnosť zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny za účelom prípadnej ochrany spoločnosti príp. samotného zaisteného pred infekčným ochorením, ani nepripúšťa umocnenie potreby uplatnenia zaistenia z tohto dôvodu.

29. Napokon kasačný súd nepovažoval za udržateľnú ani argumentáciu krajského súdu, resp. žalovaného, ospravedlňujúcu zaistenie sťažovateľa z dôvodov verejného poriadku, prípadne obhajujúcu toto opatrenie s poukazom na zabezpečenie životných potrieb sťažovateľa nakoľko zaistenie predstavuje vždy obmedzenie osobnej slobody jednotlivca, a k jeho realizácii môže dôjsť len za splnenia zákonných podmienok a z dôvodov, ktorými v zmysle zák. č. 404/2011 Z.z. ochrana života a zdravia, zaistenie bezpečnosti cudzinca, resp. zabezpečenie jeho životných potrieb nie sú. Jedná sa o prostriedok ultima ratio na dosiahnutie jedine zákonom vymedzeného (vyhostenie) cieľa. „Možnosť umiestniť osobu do zaistenia z dôvodov verejného poriadku a verejnej bezpečnosti nemožno založiť na smernici 2008/115.“ (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Kadzoev, C-357/09, bod 70).

30. Kasačný súd, vzhľadom na vyššie uvedené, považoval uplatnený dôvod kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p. (nesprávne právne posúdenie veci) za opodstatnený.

V.

31. Kasačný súd na základe vyššie uvedených úvah konštatuje, že krajský súd dospel k nesprávnemu záveru, keď žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného považoval za súladné so zákonom a správnu žalobu zamietol. Nakoľko samotné preskúmané rozhodnutie v spojení s konaním, ktoré mu predchádzalo, trpí vadami, ktoré ho činia nezákonným, kasačný súd, riadiac sa ust. § 458 ods. 2 S.s.p. zmenil napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 2 S.s.p. tak, že zrušil preskúmané rozhodnutie a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Podľa § 462 ods. 2 S.s.p. ak kasačný súd dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy nie je v súlade so zákonom, a krajský súd žalobu zamietol, môže rozhodnutie krajského súdu zmeniť tak, že zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie.

32. Napriek zrušeniu preskúvaného rozhodnutia kasačný súd bezodkladné prepustenie sťažovateľa zo zaistenia nenariadil. Vychádzal zo skutočnosti, že sťažovateľ bol na základe preskúvaného rozhodnutia zaistený od 02.12.2020 do 12.01.2021, pričom v čase vyhlásenia tohto rozsudku bol zaistený už na základe ďalšieho rozhodnutia o predĺžení zaistenia PPZ-HCP-BB9-10-032/2021-AV zo dňa 10.01.2021, ktoré, i keď nadväzuje na preskúvané rozhodnutie (o zaistení), je samostatným (a teda nie podkladovým) rozhodnutím, voči ktorému sa sťažovateľ môže brániť v samostatnom konaní (čo aj naznačil v kasačnej sťažnosti).

33. O nároku na náhradu trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľovi, ako úspešnému účastníkovi konania o kasačnej sťažnosti, priznal právo na náhradu trov konania. V zmysle § 175 ods. 2 S.s.p. v spojení s dôvodovou správou k § 467 S.s.p. (teleologický výklad) o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením krajského súdu.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.